

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Σχολή Επιστημών Υγείας
Τμήμα Ιατρικής

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (MSc)

ΣΑΚΧΑΡΩΔΗΣ ΔΙΑΒΗΤΗΣ
ΚΑΙ ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑ

Οδηγός Σπουδών

2 0 2 4 - 2 0 2 6

Αθήνα 2024

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (MSc)
«Σακχαρώδης διαβήτης και παχυσαρκία»
Οδηγός Σπουδών

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Σχολή Επιστημών Υγείας
Τμήμα Ιατρικής

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (MSc)
«Σακχαρώδης διαβήτης και παχυσαρκία»

Οδηγός Σπουδών

2 0 2 4 - 2 0 2 6

Επιμέλεια: Ιωάννα Ελευθεριάδου
Γεώργιος Χρ. Δρόσος

Αθήνα 2024

Πρόλογος

Ο Σακχαρώδης Διαβήτης είναι η συχνότερη μεταβολική νόσος σε παγκόσμια κλίμακα και σήμερα η συχνότητά της είναι της τάξης του 6-8% στον ενήλικο πληθυσμό. Το υπερβάλλον σωματικό βάρος αποτελεί ένα διεθνές πρόβλημα δημόσιας υγείας με ένα ποσοστό της τάξης τουλάχιστον του 20% των ενηλίκων να πάσχει από παχυσαρκία. Τόσο ο Σακχαρώδης Διαβήτης όσο και η Παχυσαρκία δεν καλύπτονται επαρκώς από το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στις Ιατρικές Σχολές. Ως απάντηση στην παγκόσμια επιδημία του διαβήτη και της παχυσαρκίας, πολλά Πανεπιστήμια του Εξωτερικού ανέπτυξαν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών για την εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας με στόχο την αποτελεσματική σύγχρονη αντιμετώπιση και πρόληψη των παθήσεων αυτών.

Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και εξειδίκευσης στο ευρύ και αναπτυσσόμενο αντικείμενο του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας, καθώς και η προαγωγή της έρευνας σε αυτά τα γνωστικά αντικείμενα. Το πρόγραμμα θα συνδυάσει θεωρητικές γνώσεις, που δεν παρέχονται σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματά της Χώρας μας, καθώς και πρακτική εμπειρία στην κλινική προσέγγιση του θέματος. Ειδικότερα, θα εξειδικεύσει νέους επιστήμονες στους παθογενετικούς μηχανισμούς, στη διάγνωση, στην αντιμετώπιση και στη βασική και κλινική έρευνα του σακχαρώδη διαβήτη και των επιπλοκών του, καθώς και της παχυσαρκίας.

Στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα θα συμμετάσχουν 100 εξειδικευμένοι εκπαιδευτές. Έγινε κάθε δυνατή προσπάθεια να περιληφθούν εισηγητές-εκπαιδευτές τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό που έχουν την απαραίτητη εξειδίκευση με το αντικείμενο το οποίο θα διδάξουν. Τους ευχαριστούμε και για τον ενθουσιασμό και για την αποδοχή τους να συμμετάσχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ευχαριστούμε επίσης τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής και τα μέλη της Οργανωτικής και Γραμματειακής Υποστήριξης, για το σημαντικό τους έργο στην προετοιμασία του Προγράμματος.

Ευελπιστούμε ότι οι γνώσεις που θα αποκτηθούν από τους αποφοίτους του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σακχαρώδης Διαβήτης και Παχυσαρκία» θα είναι σημαντικές και θα τους βοηθήσουν τόσο στην έρευνα όσο και στην καθημερινή κλινική πράξη.

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ

Νικόλαος Τεντολούρης
Καθηγητής Ιατρικής Σχολής
Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Περιεχόμενα

1. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ	6
Συνοπτική Περιγραφή του Προγράμματος Σπουδών.....	6
Αντικείμενο – Σκοπός.....	6
Χρονική Διάρκεια του Προγράμματος Σπουδών.....	6
Όργανα και Ανθρώπινο Δυναμικό του Προγράμματος Σπουδών.....	6
Αριθμός Εισακτέων.....	7
Επιλεξιμότητα Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	7
Επιλογή των Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	7
Κόστος Παρακολούθησης (Δίδακτρα).....	8
Παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. από Μη Εγγεγραμμένους Επιστήμονες (Παρατηρητές).....	8
2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ	9
Διάρκεια Σπουδών για την Απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.....	9
Διαδικασία Απόκτησης του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.....	9
Κατάταξη του Προγράμματος Σπουδών.....	10
Πρόγραμμα Μαθημάτων.....	10
Ωράριο, Αίθουσες Διδασκαλίας Μαθημάτων και Διδακτικό Υλικό.....	10
Υποχρεώσεις των Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	10
Περιπτώσεις διαγραφής Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	10
Δικαιώματα των Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	11
Αξιολόγηση των Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	11
Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας.....	11
Παρουσίαση Διπλωματικής Εργασίας.....	11
Παροχές – Οικονομική Στήριξη.....	12
Υποτροφίες.....	12
Αριθμός Μητρώου, Αριθμός Μητρώου, Ηλεκτρονική Ακαδημαϊκή Ταυτότητα και Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου.....	12
Άλλα Θέματα.....	12
3. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	13
Διευθυντής του ΠΜΣ.....	13
Συντονιστική Επιτροπή.....	13
Οργανωτική Υποστήριξη.....	13
Γραμματειακή Υποστήριξη.....	14
Ιστοσελίδα Π.Μ.Σ.	14
Ηλεκτρονική Πλατφόρμα <i>η-Τάξη (e-Class)</i>	14
Διδάσκοντες.....	15
4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	27
Α' Εξάμηνο.....	27
Β' Εξάμηνο.....	31
Γ' Εξάμηνο.....	35
Δ' Εξάμηνο.....	39

ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Συνοπτική Περιγραφή του Προγράμματος Σπουδών

Η Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών εισηγείται την οργάνωση και λειτουργία **Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.)** με τον τίτλο **«Σακχαρώδης Διαβήτης και Παχυσαρκία»** από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4485/2017 (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ΦΕΚ 3085/Β' /27-7-2008).

Τη διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του προγράμματος αναλαμβάνει το Τμήμα Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αντικείμενο – Σκοπός

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. **«Σακχαρώδης Διαβήτης και Παχυσαρκία»** είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και εξειδίκευσης στο ευρύ και αναπτυσσόμενο αντικείμενο του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας, καθώς και η προαγωγή της έρευνας σε αυτά τα γνωστικά αντικείμενα

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Ολοκληρώνοντας το Πρόγραμμα, οι φοιτητές θα μπορούν:

- Να διαχειρισθούν ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη.
- Να αντιμετωπίσουν τις επιπλοκές του σακχαρώδη διαβήτη και τα συχνά συνυπάρχοντα νοσήματα.
- Να διαχειρισθούν και να αντιμετωπίσουν παχύσαρκους ασθενείς.
- Να συμβάλουν στην πρόληψη του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας.
- Να πραγματοποιούν βασική και κλινική έρευνα στον τομέα του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας.
- Να απασχοληθούν σε θέσεις του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα που απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις για τη διαχείριση των θεμάτων που άπτονται του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας.

Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή **Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)** με τίτλο **«Σακχαρώδης Διαβήτης και Παχυσαρκία» (MSc in Diabetes Mellitus and Obesity)**, μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών.

Ο τίτλος απονέμεται από την Ιατρική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Χρονική Διάρκεια του Προγράμματος Σπουδών

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε 4 (τέσσερα) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

Όργανα και Ανθρώπινο Δυναμικό του Προγράμματος Σπουδών

Για την **οργάνωση** και **λειτουργία** του Π.Μ.Σ. αρμόδια είναι τα εξής όργανα:

- Η Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής
- Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ
- Ο Διευθυντής του ΠΜΣ
- Η Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Περισσότερες πληροφορίες για το ανθρώπινο δυναμικό που υποστηρίζει το Π.Μ.Σ., συμπεριλαμβανομένου του διδακτικού προσωπικού, είναι διαθέσιμες στη σελ 13 του παρόντος Οδηγού Σπουδών.

Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. ορίζεται σε **32** (τριάντα δύο) άτομα ανά έτος.

Μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής μπορεί να γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι υπότροφοι και μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. και μόνο ένας κατ' έτος σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Επιλεξιμότητα Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του Α' κύκλου σπουδών των Τμημάτων Ιατρικής ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και απόφοιτοι άλλων Τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων της αλλοδαπής. Επίσης, γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων συναφούς γνωστικού αντικείμενου (πτυχιούχοι τμήματος Νοσηλευτικής, πτυχιούχοι τμήματος Διαιτολογίας- Διατροφής, πτυχιούχοι τμήματος Φαρμακευτικής Σχολής, πτυχιούχοι τμήματος Οδοντιατρικής Σχολής, πτυχιούχοι τμήματος Βιολογικού) της ημεδαπής καθώς και απόφοιτοι αντίστοιχων Τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής, (εφόσον υπάρχει ικανός αριθμός αιτήσεων) με την εξής αναλογία:

- Πτυχιούχοι Τμήματος Ιατρικής (70%),
- Πτυχιούχοι Τμήματος Νοσηλευτικής (8%)
- Πτυχιούχοι Τμήματος Διαιτολογίας- Διατροφής (7%)
- Πτυχιούχοι Τμήματος Φαρμακευτικής (5%)
- Πτυχιούχοι Τμήματος Οδοντιατρικής (5%)
- Πτυχιούχοι Τμήματος Βιολογίας (5%)

Επιλογή των Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Η επιλογή των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. **γίνεται από την Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών** που ορίζεται κάθε φορά από την Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με συνεκτίμηση των εξής **κριτηρίων**:

- Βαθμός πτυχίου και αναλυτική βαθμολογία σε προπτυχιακά μαθήματα σχετικά με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Επισημαίνεται ότι θα γίνονται αποδεκτές και αιτήσεις που θα συνοδεύονται από δήλωση του Ν. 1599/86 στην οποία θα δηλώνεται ότι αναμένεται η επιτυχής ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών και θα αναφέρονται αναλυτικά τα μαθήματα που εκκρεμούν για την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Σε αυτή την περίπτωση και εφόσον ο/η υποψήφιος/α γίνει δεκτός/ή στο Π.Μ.Σ. θα πρέπει να προσκομίσει τη βεβαίωση ολοκλήρωσης των σπουδών και το επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίου.
- Διπλωματική – πτυχιακή εργασία (εφόσον υπάρχει).
- Μεταπτυχιακές σπουδές (εφόσον υπάρχουν).
- Επιστημονικό έργο- ερευνητική δραστηριότητα (εφόσον υπάρχει).
- Κλινική ή επαγγελματική εμπειρία σχετική με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ. του υποψηφίου (εφόσον υπάρχει).
- Δύο τουλάχιστον συστατικές επιστολές από μέλη ΔΕΠ ή από Ερευνητές αναγνωρισμένων Ερευνητικών Ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος ή Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία.
- Υποτροφίες, διακρίσεις, ή βραβεία που έχει λάβει ο υποψήφιος (εφόσον υπάρχουν).
- Την προσωπική συνέντευξη και τα στοιχεία σχετικά με την προσωπικότητα, τις γνώσεις, τα επαγγελματικά σχέδια, τους στόχους του υποψηφίου και την πρόθεση για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής που θα προκύψουν από αυτήν.
- Κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τα προσόντα του υποψηφίου που αποδεικνύεται από τα δικαιολογητικά που κατατίθενται.

Με βάση τα παραπάνω για κάθε υποψήφιο διαμορφώνεται μία **συνολική βαθμολογία** στην κλίμακα 0–100. Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η ΣΕ καταρτίζει τον Πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας γίνονται δεκτοί οι ισοβαθμήσαντες ως υπεράριθμοι, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνουν το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών, θα κληθούν αν υπάρχουν, οι επιλαχόντες, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα, να εγγραφούν στο Πρόγραμμα.

Κόστος Παρακολούθησης (Δίδακτρα)

Οι σπουδές στο Π.Μ.Σ. συνεπάγονται την **καταβολή διδάκτρων**. Για την διετία 2024-2026, το συνολικό ύψος των διδάκτρων καθορίστηκε σε **€4.000,00** (τέσσερις χιλιάδες ευρώ) τα οποία **οφείλουν να καταβληθούν σε τέσσερις (4) ισόποσες δόσεις κατά την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου**.

Παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. από Μη Εγγεγραμμένους Επιστήμονες (Παρατηρητές)

Εφόσον υπάρχει ενδιαφέρον, είναι δυνατόν πτυχιούχοι τμημάτων Ιατρικής και άλλων τμημάτων Α.Ε.Ι. συναφούς γνωστικού αντικείμενου να παρακολουθήσουν το σύνολο ή επί μέρους κύκλους μαθημάτων του Π.Μ.Σ. Για την παρακολούθηση απαιτείται αίτηση στην Γραμματεία του Π.Μ.Σ., η οποία θα κρίνεται από την Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Ταυτόχρονα θα απαιτείται η καταβολή διδάκτρων και το κόστος παρακολούθησης θα καθορίζεται από την Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ.

Οι παρατηρητές μπορούν να παρακολουθήσουν κανονικά ολόκληρο ή μέρος του Π.Μ.Σ., αλλά δεν έχουν τα προνόμια των εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών (αναβολή σπουδών, μειωμένο εισιτήριο, κλπ –σελ. 11 του παρόντος Οδηγού Σπουδών).

Στους παρατηρητές που παρακολουθούν τους κύκλους των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. θα χορηγείται **Πιστοποιητικό επιτυχούς παρακολούθησης ή επιτυχούς εξέτασης** από την Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Διάρκεια Σπουδών για την Απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε 4 (τέσσερα) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

Διαδικασία Απόκτησης του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η απόκτηση του Δ.Μ.Σ. προϋποθέτει την επιτυχή συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών σε μία σειρά δραστηριοτήτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται **μαθήματα, διαλέξεις, ερευνητική απασχόληση, συγγραφή επιστημονικών εργασιών πρακτική άσκηση και εκπόνηση διπλωματικής εργασίας.**

Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτούνται 120 πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσωρεύσης Πιστωτικών Μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS).

Η κατανομή του χρόνου σπουδών ορίζεται ως εξής:

Α' Εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. Ώρες/ανά εβδομάδα	ECTS
Μεταβολισμός	3	3
Φυσιολογία – Παθοφυσιολογία σακχαρώδους διαβήτη και παχυσαρκίας	3	12
Διαγνωστικά κριτήρια – Κλινική εικόνα	3	5
Θεραπευτική αντιμετώπιση σακχαρώδους διαβήτη και παχυσαρκίας Α	3	10
Σύνολο	12	30

Β' Εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. Ώρες/ανά εβδομάδα	ECTS
Θεραπευτική αντιμετώπιση σακχαρώδους διαβήτη και παχυσαρκίας Β	4	10
Επιπλοκές σακχαρώδους διαβήτη	8	20
Σύνολο	12	30

Γ' Εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. Ώρες/ανά εβδομάδα	ECTS
Μεθοδολογία έρευνας	4	10
Πρακτική εξάσκηση: τακτικά εξωτερικά διαβητολογικά ιατρεία, ιατρεία διαβητικού ποδιού, ιατρεία παχυσαρκίας	8	20
Σύνολο	12	30

Δ' Εξάμηνο	
	ECTS
Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	30
Σύνολο	30

Κατάταξη του Προγράμματος Σπουδών

Το Π.Μ.Σ. προσφέρει **εξειδικευμένη** εκπαίδευση υψηλού επιπέδου στα γνωστικά αντικείμενα του σακχαρώδους διαβήτη, της παχυσαρκίας και των συναφών μεταβολικών νοσημάτων, σε ένα **ευρύ φάσμα** επιστημονικών πεδίων από τη Μοριακή Βιολογία και τις βασικές επιστήμες στις εφαρμοσμένες επιστήμες υγείας και την Κλινική Ιατρική.

Πρόγραμμα Μαθημάτων

Το αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων επισυνάπτεται στη σελ 27 του παρόντος Οδηγού Σπουδών.

Η γλώσσα διδασκαλίας θα είναι η **ελληνική**. Σε περίπτωση διαλέξεως από ξένο διακεκρυμένο επιστήμονα η γλώσσα διδασκαλίας θα είναι η αγγλική. Σε περίπτωση συμμετοχής σπουδαστών από το εξωτερικό, η γλώσσα της διπλωματικής εργασίας θα είναι η ελληνική ή η αγγλική.

Το Π.Μ.Σ., υιοθετώντας τις νέες τεχνολογικές εφαρμογές στην εκπαίδευση, παρέχει τη **δυνατότητα τηλεεκπαίδευσης σε πραγματικό χρόνο** για τους διδάσκοντες που δεν μπορούν να παραβρεθούν στον φυσικό χώρο διεξαγωγής των μαθημάτων.

Ωράριο, Αίθουσες Διδασκαλίας Μαθημάτων και Διδακτικό Υλικό

Τα μαθήματα του Α' και Β' Εξαμήνων θα πραγματοποιούνται **Δευτέρα** και **Τετάρτη**, ώρες **15:00-20:00**.

Τα **μαθήματα** του Γ' Εξαμήνου θα πραγματοποιούνται **Τρίτη** και **Πέμπτη**, ώρες **15:00-20:00**.

Η **πρακτική εκπαίδευση** του Γ' Εξαμήνου θα πραγματοποιείται σε **πρωινό ωράριο μετά από συνεννόηση** με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Η **πρακτική άσκηση** του Γ' Εξαμήνου θα πραγματοποιείται **καθημερινές, πρωινό ωράριο**, σε Τακτικά Διαβητολογικά Ιατρεία, Ιατρεία Διαβητικού Ποδιού και Ιατρεία Παχυσαρκίας συνεργαζόμενων Νοσοκομείων της Αττικής.

Η **διπλωματική εργασία** θα εκπονείται με συνεννόηση με τον Επιβλέποντα Καθηγητή.

Τα μαθήματα και οι διαλέξεις θα έχουν ως **χώρο διεξαγωγής** τις αίθουσες διδασκαλίας των κτηρίων της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τον ακριβές ωράριο και τις αίθουσες και λοιπούς χώρους διδασκαλίας των μαθημάτων και της πρακτικής εκπαίδευσης, καθώς επίσης για τυχόν μεταβολές, **θα είναι διαθέσιμες στους μεταπτυχιακούς φοιτητές μέσω ενημέρωσης από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.**

Το **διδακτικό υλικό των μαθημάτων** (συγγράμματα, επιστημονικά άρθρα, κλπ) **προτείνεται από τον εκάστοτε διδάσκοντα**. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ενθαρρύνονται να κρατούν σημειώσεις από τις διαλέξεις και τις συνεδρίες πρακτικής εκπαίδευσης. Επιπλέον, το Π.Μ.Σ. θα χορηγήσει δωρεάν **βιβλίο αναφοράς σχετικό με τα αντικείμενα εκπαίδευσης**.

Οι **παραουσιάζσεις των μαθημάτων** θα είναι διαθέσιμες **στην ηλεκτρονική πλατφόρμα η-Τάξη (e-Class)** του Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ η πρόσβαση σε αυτές θα γίνεται μέσω ειδικής διαδικασίας(σελ 14).

Υποχρεώσεις των Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση των μεταπτυχιακών μαθημάτων που ορίζονται από το πρόγραμμα σπουδών.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είναι υποχρεωμένοι:

- Να παρακολουθούν επιτυχώς έναν συγκεκριμένο αριθμό από τα προσφερόμενα μεταπτυχιακά μαθήματα. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής θεωρείται ότι έχει **επάρκεια παρακολούθησης μόνο εάν συμπληρώσει το 80% των ωρών του κάθε κύκλου μαθημάτων** (διαλέξεις και πρακτική εξάσκηση) του ισχύοντος προγράμματος σπουδών. Σε αντίθετη περίπτωση υποχρεούται να επαναλάβει τον κύκλο μαθημάτων.
- Να εφοδιάζονται εγκαίρως, με δική τους ευθύνη, με τα απαραίτητα συγγράμματα και φωτοτυπίες επιστημονικών άρθρων που καλύπτουν τη διδακτέα ύλη.
- Να υποβάλλουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες τις εργασίες που τους έχουν ανατεθεί για το κάθε μάθημα.
- Να προσέρχονται στις προβλεπόμενες εξετάσεις.
- Να συγγράψουν διπλωματική εργασία (ερευνητική εργασία, ανασκόπηση της βιβλιογραφίας ή μετα-ανάλυση) σε θέμα συναφές με τα μαθήματα του προγράμματος.

Η μη τήρηση των παραπάνω, αποτελεί βάση απορριπτικού βαθμού για μαθήματα ή αποκλεισμού του μεταπτυχιακού φοιτητή από το Π.Μ.Σ., μετά από εισήγηση του υπεύθυνου καθηγητή στη Συντονιστική Επιτροπή και απόφαση της Συνέλευσης.

Περιπτώσεις διαγραφής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Η Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής, μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει τη **διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών** εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,

- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης.

Δικαιώματα των Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν δικαίωμα να ζητήσουν, με αίτηση τους, **άδεια αναστολής** της παρακολούθησης των μαθημάτων ή της εκπόνησης της μεταπτυχιακής τους εργασίας. Η άδεια χορηγείται με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής για αποδεδειγμένα σοβαρούς λόγους, μόνο μία φορά, και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερης διάρκειας των 2 (δύο) ακαδημαϊκών εξαμήνων ούτε μικρότερης διάρκειας του 1 (ενός) εξαμήνου.

Φοιτητής που θα επαναλάβει τη φοίτησή του είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει όλα τα μαθήματα, σεμινάρια, πρακτικές ασκήσεις, κ.λ.π., στα οποία δεν είχε αξιολογηθεί επιτυχώς πριν από την αναστολή της φοίτησης του. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής ο οποίος λαμβάνει άδεια αναστολής φοίτησης, όταν επαναλάβει τη φοίτησή του, εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής του ως μεταπτυχιακού φοιτητή.

Αξιολόγηση των Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων/πρακτικής εξάσκησης είναι υποχρεωτική.

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα ενημερώνονται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ για την νέα ημερομηνία και ώρα αναπλήρωσης μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή μέσω της ιστοσελίδας του ΠΜΣ.

Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών φοιτητή ξεπερνά το 20% ανά μάθημα, ο φοιτητής υποχρεούται να επαναλάβει το μάθημα και τίθεται θέμα διαγραφής του φοιτητή. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη ΣΕ, η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος

Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών ορίζεται από τον διδάσκοντα του κάθε μαθήματος και γίνεται με έναν από τους δύο τρόπους:

1. Στο τέλος των μαθημάτων με γραπτές εξετάσεις, με εκπόνηση εργασίας ή/ και προφορική εξέταση.
2. Κατά τη διάρκεια κάθε μαθήματος, με γραπτές εξετάσεις, με εκπόνηση εργασίας ή/ και προφορική εξέταση.

Για κάθε μάθημα υπάρχουν (δύο) 2 περίοδοι εξετάσεων. Η πρώτη διενεργείται μετά τη λήξη κάθε μαθήματος και η δεύτερη (επαναληπτική) τον Σεπτέμβριο του επόμενου ακαδημαϊκού έτους.

Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον υπεύθυνο του κάθε μαθήματος. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10 και ως βάση επιτυχίας ορίζεται ο βαθμός πέντε (5).

Σε περίπτωση αποτυχίας στις εξετάσεις, ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει το δικαίωμα συμμετοχής στην επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου.

Για την απόκτηση ΔΜΣ. κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν είκοσι (120) ECTS.

Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας

Στο Δ' εξάμηνο του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων (αν δεν έχει ορισθεί ως επιβλέπων/ουσα του μετ. φοιτητή ήδη από την έναρξη των μετ. σπουδών του) και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων.

Παρουσίαση Διπλωματικής Εργασίας

Η διπλωματική εργασία **κατατίθεται στο τέλος του Δ' (τέταρτου) εξαμήνου**. Για να εγκριθεί η εργασία ο φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Έκαστο μέλος της εξεταστικής επιτροπής της διπλωματικής εργασίας πρέπει να λάβει από ένα αντίγραφο της εργασίας (αντίτυπο ή σε ηλεκτρονική μορφή). Παράλληλα, σε ηλεκτρονική μορφή παραδίδεται στη Γραμματεία του ΠΜΣ: α) η διπλωματική εργασία και β) η παρουσίασή της σε μορφή PowerPoint. Μετά την παρουσίαση και με ευθύνη του επιβλέποντος και του μεταπτυχιακού φοιτητή συντάσσεται πρακτικό που υπογράφεται από την εξεταστική επιτροπή. Στη Διπλωματική Εργασία απονέμεται βαθμός από 0 έως 10 και ο χαρακτηρισμός «Καλώς», «Λίαν Καλώς» ή «Άριστα» ο οποίος προκύπτει από τον μέσο όρο της βαθμολογίας των μελών της εξεταστικής επιτροπής.

Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο της Ιατρικής Σχολής.

Επίσης, γίνεται ηλεκτρονική κατάθεση της διπλωματικής εργασίας στο Ψηφιακό Αποθετήριο "ΠΕΡΓΑΜΟΣ", σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

Οι φοιτητές θα έχουν τη **δυνατότητα αξιολόγησης του Π.Μ.Σ.** όσον αφορά στην ποιότητα των μαθημάτων και των διδασκόντων στο τέλος κάθε κύκλου και να προτείνουν τρόπους βελτίωσης. Η αξιολόγηση θα γίνεται μέσω ειδικών ερωτηματολογίων.

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης τους, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές **δύνανται εθελοντικά να επικουρούν τα μέλη ΔΕΠ των συμμετεχόντων τμημάτων στην εκτέλεση των εκπαιδευτικών τους καθηκόντων** (εργαστήρια, φροντιστήρια, επιτηρήσεις). Η φύση του έργου που μπορούν να παρέχουν καθορίζεται από την Συντονιστική Επιτροπή. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να προσφέρουν το μέγιστο έως 6 (έξι) ώρες ανά εβδομάδα επικουρική εργασία (διδασκαλία ασκήσεων, επίβλεψη εργαστηρίων και εξετάσεων, κ.λ.π.).

Παροχές – Οικονομική Στήριξη

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται για τους φοιτητές του Α΄ κύκλου σπουδών (κάρτα σίτισης, ακαδημαϊκή ταυτότητα-πάσο, μειωμένα έξοδα συμμετοχής σε ορισμένες πολιτιστικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις) πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του ΠΜΣ, διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του ΠΜΣ.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές **μπορούν να καλύπτονται οικονομικά από χρηματοδοτούμενα προγράμματα έρευνας στα οποία συμμετέχουν.** Το Π.Μ.Σ. ενθαρρύνει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές που δεν εντάσσονται στις παραπάνω κατηγορίες να επιτύχουν εξωτερική χρηματοδότηση των σπουδών τους από διάφορα Ιδρύματα και Ινστιτούτα.

Υποτροφίες

Το Π.Μ.Σ. χορηγεί **περιορισμένο αριθμό υποτροφιών** στο Γ΄ (τρίτο) και Δ΄ (τέταρτο) διδακτικό εξάμηνο, ο οποίος εξαρτάται από τη διαθέσιμη χρηματοδότηση και αποφασίζεται από την Συντονιστική Επιτροπή.

Οι υποτροφίες χορηγούνται **στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους** και έχουν **διάρκεια 2 (δύο) εξαμήνων.** Χορηγούνται **δε, μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής, στους μεταπτυχιακούς φοιτητές με τη μεγαλύτερη βαθμολογία στο Α΄ (πρώτο) και στο Β΄ (δευτέρο) διδακτικό εξάμηνο** και κατά προτεραιότητα σε μεταπτυχιακούς φοιτητές που δεν είναι μισθωτοί. Σε περίπτωση ισοβαθμίας χορηγούνται, μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής, επιπλέον υποτροφίες, εφόσον υπάρχει διαθέσιμη χρηματοδότηση.

Αριθμός Μητρώου, Ηλεκτρονική Ακαδημαϊκή Ταυτότητα και Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που έχουν επιτύχει στη διαδικασία αξιολόγησης για την παρακολούθηση του Π.Μ.Σ., θα πρέπει να εκδώσουν **Αριθμό Μητρώου.** Η έκδοση γίνεται μέσω συμπλήρωσης των στοιχείων του **Ατομικού Φακέλου Μεταπτυχιακού Φοιτητή,** διαθέσιμου στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.

Επιπλέον, οι νεοεισαχθέντες φοιτητές θα πρέπει να εκδώσουν **Ηλεκτρονική Ακαδημαϊκή Ταυτότητα** μέσω αίτησης εγγραφής στην Ηλεκτρονική Υπηρεσία Απόκτησης Ακαδημαϊκής Ταυτότητας (<https://academicid.minedu.gov.gr/Procedure>). Η ταυτότητα **επέχει επίσης τον ρόλο πάσου.**

Η έκδοση **Διεύθυνσης Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου (e-mail)** γίνεται μέσω αίτησης στις Υπηρεσίες Διαχείρισης Λογαριασμού του Κέντρου Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου (Κ.ΛΕΙ.ΔΙ.) του Πανεπιστημίου Αθηνών στην ιστοσελίδα webadm.uoa.gr.

Περαιτέρω πληροφορίες για τα παραπάνω στοιχεία θα γίνονται διαθέσιμες στους επιτυχόντες μεταπτυχιακούς φοιτητές από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.

Άλλα Θέματα

Για **οποιοδήποτε άλλο ζήτημα** σχετικό με το Π.Μ.Σ. «Σακχαρώδης Διαβήτης και Παχυσαρκία» για το οποίο δεν υπάρχει πρόβλεψη, **αρμόδια για να αποφασίσει είναι η Συντονιστική Επιτροπή.**

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Διευθυντής του ΠΜΣ

Νικόλαος Τεντολούρης MD, PhD

Καθηγητής

Παθολόγος

Διευθυντής Διαβητολογικού Κέντρου

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο ΓΝΑ «Λαϊκό»

Συντονιστική Επιτροπή

Νικόλαος Τεντολούρης MD, PhD

Καθηγητής

Παθολόγος

Διευθυντής Διαβητολογικού Κέντρου

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ιωάννης Βλαχογιαννάκος MD, PhD

Καθηγητής

Γαστρεντερολόγος

Γαστρεντολογική Κλινική

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Κωνσταντίνος Μακρυλάκης MD, PhD, MPH

Καθηγητής

Παθολόγος

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Βάια Λαμπαδιάρη MD, PhD

Καθηγήτρια

Παθολόγος

Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών & Μονάδα Έρευνας – Διαβητολογικό Κέντρο

ΠΓΝΑ «Αττικών»

Αθανάσιος Ράπτης MD, PhD

Καθηγητής

Παθολόγος

Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική & Μονάδα Έρευνας Σακχαρώδη Διαβήτη

ΠΓΝΑ «Αττικών»

Οργανωτική Υποστήριξη

Ιωάννα Ελευθεριάδου MD, MSc, PhD

Επιμελήτρια Β'

Παθολόγος

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Γεώργιος Χρ. Δρόσος MD

Παθολόγος

Επιστημονικός Συνεργάτης

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Γραμματειακή Υποστήριξη

Πόντου 104, Τ.Κ. 11527, Αθήνα (Γουδή)
Τηλ.: 210-7470089
e-mail: mscdiabetesandobesity@med.uoa.gr

Ιστοσελίδα Π.Μ.Σ.

<http://dmo.med.uoa.gr>

Ηλεκτρονική Πλατφόρμα η-Τάξη (e-Class)

<http://eclass.uoa.gr/>

Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα η-Τάξη θα βρίσκονται διαθέσιμες οι **παρουσιάσεις** των μαθημάτων και σεμιναρίων. Η **πρόσβαση** για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές θα είναι δυνατή μέσω εισόδου στην πλατφόρμα με χρήση της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (σελ 12).

Διδάσκοντες

A

Ευάγγελος Αγάθος MD

Επιμελητής Α΄
Παθολόγος με εξειδίκευση στον Σακχαρώδη Διαβήτη, Παχυσαρκία και Διαβητικό πόδι
Παθολογικό Τμήμα
417 ΝΙΜΤΣ

Παναγούλα Αγγελολιάννη MD, PhD

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Εργαστήριο Φυσιολογίας
Συντονίστρια Κέντρου Κλινικής Προσομοίωσης, Εργαστήριο Φυσιολογίας
Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ιωάννης Αδαμάκης MD, PhD

Καθηγητής
Χειρουργός Ουρολόγος
Υπεύθυνος Ιατρείου Προσθετικής και Επανορθωτικής Ουρολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών,
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Κώστας Αθανασάκης PhD

Επίκουρος Καθηγητής- Οικονομολόγος Υγείας
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής,
Εργαστήριο Αξιολόγησης Τεχνολογιών Υγείας

Θεόδωρος Αλεξανδρίδης MD

Ομότιμος Καθηγητής
Ενδοκρινολόγος
Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Πατρών

Αντώνιος Αναλυτής MSc

Υποψήφιος διδάκτορας
ΕΤΕΠ - Βιοστατιστικός
Εργαστήριο Υγιεινής, Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ιωάννα Αναστασίου MSc, PhD, Postdoc

Μοριακή Βιολόγος
Επιστημονικός Συνεργάτης
Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
και Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Μάρθα Ανδρίτσου MD, MSc

Πνευμονολόγος- Φυματιολόγος
Ιατρός Εργαστηρίου ύπνου
ΓΝΑ «Ο Ευαγγελισμός»

Γεώργιος Αντωνογεώργος MD, MSc, PhD

Παιδίατρος, Βιοστατιστικός- Επιδημιολόγος
Ακαδημαϊκός Υπότροφος Γ΄ Παιδιατρική Κλινική, ΕΚΠΑ
Επιστημονικός Συνεργάτης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Θεοφάνης Αποστόλου MD, PhD

Νεφρολόγος
Διευθυντής ΠΓΝ "Αττικών"
Συνεργάτης Ιατρικού Κέντρου Αθηνών

Ουρανία Αποστόλου MD

Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος – Διαβητολόγος
Γ΄ Παθολογική Κλινική & Διαβητολογικό Κέντρο
Γ.ΝΝ.Νίκαιας - Πειραιά «Άγιος Παντελεήμων»
Υπεύθυνη Διαβητολογικού Ιατρείου Κέντρου Υγείας Σαλαμίνας
Υπεύθυνη Διαβητολογικού Ιατρείου Γ.Ν. Δυτικής Αττικής "Η Αγία Βαρβάρα"

Χριστίνα Αραποστάθη MD, PhD

Παθολόγος
Εξωτερικός Συνεργάτης "Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής ΡΕΑ"

Γεωργία Αργυρακοπούλου MD, PhD, National Scope Fellow

Παθολόγος - Διαβητολόγος
Διευθύντρια Διαβητολογικής Μονάδας & Ιατρείου Παχυσαρκίας
Ιατρικό Κέντρο Αθηνών

Βασίλειος Αχτσιόδης MD, PhD, FEBO, MRCOphth

Χειρουργός Οφθαλμίατρος
Β΄ Οφθαλμολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΠΝΓΑ «Αττικών»

Consultant Ophthalmologist, Royal Cornwall Hospitals NHS, UK
Fellow in Ophthalmology, University of Glasgow and Sussex NHS, UK

B

Ανδριανή Βαζαίου MD, PhD

Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.

Παιδίατρος- Διαβητολόγος

Υπεύθυνη Διαβητολογικού Κέντρου

Α' Παιδιατρική Κλινική & Διαβητολογικό Κέντρο

ΓΝ Παίδων Αθηνών «Π. & Α. Κυριακού»

Μαρία Βαλασμή BSc, MSc

Ποδίατρος - Ποδολόγος

Επιστημονικός Συνεργάτης Ιατρείου Διαβητικού Ποδιού

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Υπεύθυνη ποδιατρικής εκπαιδευτικής κλινικής

Μητροπολιτικού Κολλεγίου – Queen Margaret University

Δένος Βασιλείου BSc, MSc

Κλινικός Ορθοτικός, Προσθετικός

Σοφία Βασιλοπούλου MD, PhD

Επίκουρη Καθηγήτρια

Νευρολόγος

Υπεύθυνη Μονάδας Αγγειακών Εγκεφαλικών Νοσημάτων

Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αναστασία Βενιού MSc

Οικονομολόγος

Ιδιωτική Υπάλληλος

Δημήτριος Β. Βλαχάκος MD, PhD,

Ομότιμος Καθηγητής

Παθολόγος- Νεφρολόγος

Επιστημονικός Σύμβουλος Ομίλου Βιοϊατρικής

Adjunct Professor, European University Cyprus

Ιωάννης Βλαχογιαννάκος MD, PhD, FEBGH

Καθηγητής

Γαστρεντερολόγος

Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Διονύσιος Βλάχος MD, MSc

Γενικός Ιατρός

Επιστημονικός Υπεύθυνος Ιδ. Πολυιατρείου,

Ιατρικός Διευθυντής Eurodietmed, Eniviosmed

Ελευθέριος Βογιατζόγλου MSc

Clinical Biomechanics of the Lower Limb

Ποδίατρος – Ποδολόγος

Καθηγητής στο τμήμα Ποδιατρικής Μητροπολιτικό Κολλέγιο

Γ

Ιωάννης Γαβριατόπουλος MSc Molecular Physics-Chemistry

Εκπαιδευτής αντλίων ινσουλίνης

Αντώνιος Ν. Γαργαλιώνης MD, MSc, PhD

Επίκουρος Καθηγητής Κλινικής Βιοχημείας-Ιατρικής Χημείας,

Εργαστήριο Κλινικής Βιοχημείας,

ΠΓΝ Αττικών, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ

Γεώργιος Γεωργαντόπουλος MD, MSc

Ψυχίατρος – Γνωσιακός Ψυχοθεραπευτής

Επιστημονικός Συνεργάτης

Μονάδα Διαταραχών Πρόσληψης Τροφής

Α' Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών

Αιγινήτειο Νοσοκομείο

Σωτήριος Γεωργόπουλος MD, PhD

Καθηγητής

Αγγειοχειρουργός

Αγγειοχειρουργική Μονάδα

Α' Χειρουργική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ευάγγελος Ι. Γιαμαρέλλος- Μπουρμπούλης MD, PhD

Καθηγητής
Παθολόγος
Δ' Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΠΓΝΑ «Αττικών»
Υπεύθυνος Τμήματος Ανοσολογία ζτων Λοιμώξεων
Chairman: European Sepsis Alliance

Καλλιόπη Γκούσκου PhD
Καθηγήτρια
Βιολογίας - Γενετικής, Βιολόγος,
Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ, Διατροφολογική
Πηνελόπη Γρηγοροπούλου MD, PhD
Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος
Υπεύθυνη Διαβητολογικού Ιατρείου
ΓΝΑ «Η Ελπίς»

Δ

Κωνσταντίνα-Χριστίνα Δημακοπούλου PhD
Βιοστατιστικός
Ιατρική Σχολή Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Γεώργιος Δημητριάδης MD, DPhil (Oxford)
Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας- Μεταβολικών Παθήσεων ΕΚΠΑ
Παθολόγος
Επιστημονικός Συνεργάτης Β' Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής,
Μονάδας έρευνας και Διαβητολογικό Κέντρο, ΠΓΝ «Αττικών»

Κυριάκος Δημητριάδης MD, PhD.
Επίκουρος Καθηγητής
Καρδιολόγος
ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»

Δημήτριος Δημητρούλης MD, PhD
Καθηγητής
Χειρουργός
Υπεύθυνος Ιατρείου Χειρουργικής Ενδοκρινών Αδένων
Υπεύθυνος Μονάδας Περιτοναϊκής Καρκινωμάτωσης ΓΝΑ «Λαϊκό»
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Χαρίλαος Δημοσθενόπουλος BSc, MMedSci, PhD
Κλινικός Διαιτολόγος- Βιολόγος
Προϊστάμενος Διαιτολογικού Τμήματος
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ευανθία Διακουμοπούλου MD, PhD
Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος με εξειδίκευση στον Σακχαρώδη Διαβήτη
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Μιχαήλ Δούμας MD, PhD
Επίκουρος Καθηγητής
Παθολόγος
Υπεύθυνος Ιατρείου Υπέρτασης
Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
ΓΝΘ «Ιπποκράτειο»

Ε

Ιωάννα Ελευθεριάδου MD, MSc, PhD
Επιμελήτρια Β'
Παθολόγος
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Η

Στυλιανή Ηρακλειανού MD, PhD
Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος – Διαβητολόγος
Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝ Πειραιά «Τζάνειο»

Αναστασία Θανοπούλου MD, PhD

Επίκουρη Καθηγήτρια
 Παθολόγος με εξειδίκευση στον Σακχαρώδη Διαβήτη
 Β' Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο
 ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»

Πέτρος Θωμάκος MD, PhD

Παθολόγος – Διαβητολόγος
 Κλινική & Διαβητολογικό Κέντρο ΔΘΚΑ «Υγεία»

Ιωάννης Ιωαννίδης MD, PhD

Παθολόγος- Διαβητολόγος
 Πρώην Διευθυντής Ε.Σ.Υ

Κυριάκος Καζάκος MD, PhD

Καθηγητής
 Παθολόγος με εξειδίκευση στο σακχαρώδη διαβήτη
 Υπεύθυνος ιατρείου σακχαρώδη διαβήτη και μεταβολισμού Νοσοκομείο Άγιος Δημήτριος,
 Θεσσαλονίκη, Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος
 Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος

Σταυρούλα Καλοπήτα MD, PhD

Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ
 Παθολόγος – Διαβητολόγος
 Υπεύθυνη Ιατρείου Παχυσαρκίας
 Παθολογική Κλινική
 Γενικό Νοσοκομείο Λαμίας

Γρηγόριος Καλτσάς MD, PHD, FRCP (Lon)

Καθηγητής Παθολογίας- Ενδοκρινολογίας
 Ενδοκρινολόγος – Παθολόγος
 Επιστημονικός Υπεύθυνος Ενδοκρινολογίας
 Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική και Κέντρο Εμπειρογνωμοσύνης
 Νευροενδοκρινών Νοσημάτων
 ΓΝΑ «Λαϊκό»

Χριστίνα Κανακά – Gantenbein MD, PhD

Καθηγήτρια
 Α' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Μονάδα Ενδοκρινολογίας, Μεταβολισμού και Διαβήτη
 Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»

Ευθύμιος Καπάντασης MD

Παθολόγος με εξειδίκευση στο Σακχαρώδη Διαβήτη
 Διευθυντής Τμήματος Διαβήτη, Παχυσαρκίας & Μεταβολισμού
 Ιδιωτικό Θεραπευτήριο «Metropolitan»

Χρήστος Καπέλιος MD MSc, PhD

Επιμελητής Β', Καρδιολόγος
 Μονάδα Μεταμόσχευσης & Μονάδα Καρδιακής Ανεπάρκειας,
 Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο

Κυριακή– Αθηνά Καραβανάκη MD, PhD

Καθηγήτρια Παιδιατρικής – Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών
 Παιδίατρος - Διαβητολόγος Παίδων
 Β' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών,
 Νοσοκομείο Παίδων «Π&Α Κυριακού».
 Υπεύθυμη Μονάδας Διαβήτη και Μεταβολισμού
 Β' Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών Νοσοκομείο Παίδων «Π&Α Κυριακού»

Βάιος Θ. Καραθάνος PhD

Καθηγητής
 Χημικός Μηχανικός Επιστημών Τροφίμων
 Διευθυντής Εργαστηρίου Χημείας, Βιοχημείας & Φυσικοχημείας Τροφίμων
 Τμήμα Διατροφής – Διαιτολογίας Χαροκόπειου Πανεπιστημίου

Γεώργιος Καραμανάκος MD, MRes

Επιμελητή Β', Παθολόγος
 Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική και Διαβητολογικό Κέντρο ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ευανθία Κασσή MD, PhD

Καθηγήτρια
Ενδοκρινολόγος
Εργαστήριο Βιολογικής Χημείας
Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Παρασκευή Κατσαούνου MD, MSc, PhD

Επίκουρη Καθηγήτρια
Πνευμονολόγος
Υπεύθυνη Ιατρείου Διακοπής Καπνίσματος και Άσματος και Κλινικών Μελετών Μονάδος
Πνευμονολογίας και Αναπνευστικής Ανεπάρκειας
Α΄ ΚΕΘ ΓΝΑ "Ευαγγελισμός"

Νίκη Κατσίκη MD, PhD

Επίκουρη Καθηγήτρια
Ειδική Παθολόγος- Διαβητολόγος
Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος

Νικόλαος Κατσιλάμπρος MD, PhD, FACP, SCOPE Founding Fellow, EFIM Honorary Fellow

Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας
Παθολόγος
Ερευνητικό Εργαστήριο «Ν.Σ. Χρηστέας»
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Βιργινία Κεφαλά MSc

Κλινική Διαιτολόγος-Διατροφολόγος
Απόφοιτη Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου
Εξωτερική συνεργάτης Διαβητολογικό Εργαστηρίου
ΓΝΑ "Λαϊκό"

Αλέξανδρος Κόκκινος MD, PhD

Καθηγητής
Παθολόγος
Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Χρυσή Κολιάκη MD, PhD

Παθολόγος
Επιστημονικός Συνεργάτης
Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών και Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Αναστάσιος Κόλλιας MD, PhD

Παθολόγος,
Καθηγητής
Γ΄ Παθολογική Κλινική και Ομώνυμο Εργαστήριο
ΓΝΝΘΑ "Η Σωτηρία"

Ευσταθία Κολοβέρου MMedSci, PhD

Κλινική Διαιτολόγος
Επιστημονική Συνεργάτης
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Γενοβέφα Κολοβού MD, PhD

Διευθύντρια Καρδιολογικού Τομέα
Καρδιολόγος
Υπεύθυνη Μονάδας LDLΑφαίρεσης
Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο

Ελένη Κοτσιφάκη MD, PhD

Ομότιμη Καθηγήτρια
Ιατρική Σχολή Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ελένη Κουή MSc, RD

Διαιτολόγος με ειδίκευση στο Σακχαρώδη Διαβήτη Τύπου 1.
Επιστημονικός Συνεργάτης
Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»

Ευτυχία Κούκκου MD, PhD

Συντονίστρια Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.
Ενδοκρινολόγος
ΠΓΝΜ «Έλενα Βενιζέλου»

Αναστασία Κουλουρή RN, Msc

Νοσηλεύτρια, Επιστημονικός Συνεργάτης
Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική,
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Αναστάσιος Κουτσοβασίλης MD, MSc, PhD

Επιμελητής Α΄ Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος- Διαβητολόγος

ΓΝ Νίκαιας-Πειραιά «Άγιος Παντελεήμων»
Υπεύθυνος Ιατρείου Σακχαρώδη Διαβήτη τύπου 1, Διαβήτη Κύησης και Υπεύθυνος Ιατρού Λιπιδίων

Κωνσταντίνος Κρητικός MD, PhD

Διευθυντής Ε.Σ.Υ.

Παθολόγος με εξειδίκευση στο σακχαρώδη διαβήτη και μετεκπαίδευση στην παχυσαρκία- SCOPE certified

Παθολογικό Τμήμα, Γενικό Νοσοκομείο – Μαιευτήριο «Έλενα Βενιζέλου», Αθηνών
Reader at Oxford University Press, United Kingdom

Στυλιανός Κύκαλος- MD, PhD

Αναπληρωτής Καθηγητής Χειρουργικής

Χειρουργός

Β' Προπαιδευτική Χειρουργική Κλινική ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Ιωάννης Κυριαζής MD, PhD, FNSCOPE

Διευθυντής Ε.Σ.Υ.

Παθολόγος – Διαβητολόγος

Υπεύθυνος Διαβητολογικού Ιατρείου & Ιατρείου Παχυσαρκίας

Παθολογική Κλινική ΓΝΑ «ΚΑΤ»

Δημήτριος Κωνσταντινίδης MD

Ακαδημαϊκός Υπότροφος

Καρδιολόγος

Α' Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική

Υπεύθυνος Μονάδας Υπέρτασης

ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»

Ιωάννα Κωστέρια MD, MSc, PhD

Επιμελήτρια Α'

Παιδίατρος με εξειδίκευση στο σακχαρώδη διαβήτη

Τμήμα Ενδοκρινολογίας – Αύξησης & Ανάπτυξης,

ΓΝ Παίδων «Π&Α Κυριακού»

Βασίλειος Κώτσος MD, PhD

Καθηγητής Παθολογίας-Υπέρτασης

Διευθυντής Γ Πανεπιστημιακής Παθολογικής Κλινικής ΑΠΘ

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Λ

Βάια Λαμπαδιάρη MD, PhD

Καθηγήτρια

Παθολόγος – Διαβητολόγος

Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Μονάδα Έρευνας –

Διαβητολογικό Κέντρο

ΠΓΝΑ «Αττικόν»

Στάυρος Λιάτης MD, PhD

Παθολόγος – Διαβητολόγος

Ιδιώτης

Σταυρούλα Λόντου MD, Msc

Επιμελήτρια

Παθολόγος,

Α' Παθολογική Κλινική

ΓΝΑ "Λαϊκό"

Ευάγγελος Λυμπερόπουλος MD, PhD

Καθηγητής Παθολόγος- Μεταβολικών Νοσημάτων

Υπεύθυνος Ιατρείου Λιπιδίων

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική

ΓΝΑ "Λαϊκό"

Ορέστης Λύρος MD, PhD, FEBS/MIS

Αναπληρωτής Καθηγητής Χειρουργικής

Υπεύθυνος Επιμελητής Τμήματος Βαριατρικής Χειρουργικής,

Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Λειψίας, Γερμανία

Μ

Κωνσταντίνος Μακρυλάκης MD, PhD, MPH

Καθηγητής

Παθολόγος

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Βασιλική Μαμάκου MD, MSc, PhD

Επιμελήτρια Α΄ Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος – Διαβητολόγος
ΨΝΑ «Δρομοκαΐτειο»

Γεώργιος Μαρακομχελάκης MD

Διευθυντής Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος – Αγγειολόγος
Επιστημονικά και Διοικητικά Υπεύθυνος Δ΄ Παθολογικού τμήματος, Αγγειοπαθολογικής Μονάδας και
Ιατρείου Φροντίδας Διαβητικού Ποδιού, ΓΝΑ "Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ"
ΓΝΑ «Ο Ευαγγελισμός»

Σμαράγδη Μαρινάκη MD, PhD

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Νεφρολόγος
Διευθύντρια Κλινικής Νεφρολογίας και Μεταμόσχευσης Νεφρού
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Κωνσταντίνος Μαρκάκης MD, PhD

Επιμελητής Α΄
Παθολόγος με εξειδίκευση στο Σακχαρώδη Διαβήτη
Β΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική, Μονάδα Έρευνας και Διαβητολογικό Κέντρο, Πανεπιστημιακό
Γενικό Νοσοκομείο "ΑΤΤΙΚΟΝ"

Γεωργία Μάρκου MSc

Νοσηλεύτρια με εξειδίκευση στο Διαβητικό Πόδι
Προϊσταμένη
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Αναστασία Μαυρογιαννάκη MD, PhD

Παθολόγος – Διαβητολόγος
Διευθύντρια Β΄ Παθολογικής Κλινικής &
Υπεύθυνη Διαβητολογικού Κέντρου
Νοσηλευτικό Ίδρυμα Μετοχικού Ταμείου Στρατού (ΝΙΜΤΣ)
Πρόεδρος Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας

Χριστίνα Μελεξοπούλου MD

Επιμελήτρια Α
Νεφρολόγος
Κλινική Νεφρολογίας & Μεταμόσχευσης Νεφρού
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ανδρέας Μελιδώνης MD, MSc, PhD

Συντονιστής Διευθυντής Διαβητολογικού- Καρδιομεταβολικού Κέντρου
Παθολόγος – Διαβητολόγος
Metropolitan Hospital

Ασημίνα Μητράκου – Φαναριώτου MD

Ομότιμη Καθηγήτρια
Παθολόγος
Μονάδα Σακχαρώδη Διαβήτη & Μεταβολισμού
ΠΓΝΑ «Αλεξάνδρα»

Παναγιώτα Μήτρου MD, MSc, PhD

Παθολόγος - Διαβητολόγος
Προϊσταμένη Αυτοτελούς Τμήματος Θεραπευτικών Πρωτοκόλλων
και Μητρώων Ασθενών Υπουργείο Υγείας

Ιορδάνης Μουρούζης MD, PhD

Αναπληρωτής Καθηγητής
Καρδιολόγος
Εργαστήριο Πειραματικής Φαρμακολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Χρήστος Μπακογιάννης MD, PhD

Καθηγητής
Αγγειοχειρουργός
Α΄ Χειρουργική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Γεώργιος Μπάμιας MD, PhD

Καθηγητής
Γαστρεντερολόγος
Γ΄ Παθολογική Κλινική
ΓΝΝΘΑ «Η Σωτηρία»

Αλεξάνδρα Μπαργιώτα MD, PhD

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Ενδοκρινολόγος
Διευθύντρια Κλινικής Ενδοκρινολογίας & Μεταβολικών Νόσων
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Λάρισας

Δημήτριος Μπασούλης MD
Παθολόγος - Λοιμωξιολόγος
Επιμελητής Β' ΕΣΥ
Α Παθολογική Κλινική
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Μαριάννα Μπενρουμπή MD
Παθολόγος- Διαβητολόγος
Επιστημονικός Συνεργάτης
Ευρωκλινική Αθηνών

Ελένη Μπυλιανού MD
Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.
Καρδιολόγος
Καρδιολογικό Τμήμα
ΓΝ Πειραιά «Τζάνειο»

Σταύρος Μπούσμπουλας MD, PhD
Διευθυντής
Παθολόγος – Διαβητολόγος
τ. Διευθυντής Γ' Παθολογικής Κλινικής & Διαβητολογικού Κέντρου
ΓΝ Νίκαιας - Πειραιά «Αγιος Παντελεήμων»

Ηλίας Μυγδάλης MD, PhD
τ. Συντονιστής Διευθυντής Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος- Διαβητολόγος
Διευθυντής Διαβητολογικού Κέντρου,
Νοσοκομείο "Λευκός Σταυρός"

N

Μαρίνα Νούτσου MD
Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος – Διαβητολόγος
Β' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»

Ιωάννης Ντάνας- Σταθόπουλος MD, MSc, PhD
Παθολόγος- Ογκολόγος
Θεραπευτική Κλινική, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ
Βασίλειος Ντάφης DVM, MSc, PhD
Ειδικός Λειτουργικός Επιστήμονας Β'
Κτηνίατρος
Ερευνητικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών «Αλέξανδρος Φλέμιγκ»
Υπεύθυνος Κτηνίατρος-Επικεφαλής Εγκαταστάσεων Ζώων Εργαστηρίου

Φωτεινή Ντζιώρα MD, MSc, PhD, DTMH, PGCMC, FHEA
Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος– Λοιμωξιολόγος
Υπεύθυνη Ιατρείου Λοιμώξεων
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ιωάννης Ντούπης MD, PhD
Παθολόγος – Διαβητολόγος
Ιδιώτης

Σπυρίδων Π. Ντουράκης MD
Ομότιμος Καθηγητής
Παθολόγος

O

Ευάγγελος Οικονόμου MD, Msc, PhD
Επίκουρος Καθηγητής Καρδιολόγος
Γ' Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική,
ΓΝΝΘΑ "Σωτηρία"
Υπεύθυνος Μονάδας Υπερηχογραφία

Π

Λίνα Παλαιοδήμου MD,
Υποψήφια Διδάκτορας
Νευρολόγος
Επιστημονικός συνεργάτης Β' Νευρολογική Κλινική,
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο "Αττικών"

Παναγιώτης Πλώτας MD, PhD

Επίκουρος Καθηγητής

Γενικός Ιατρός

Σχολή Επιστημών Αποκατάστασης Υγείας Πανεπιστημίου Πατρών

Διευθυντής Εργαστηρίου ΠΦΥ

Γεώργιος Παναγούλιας MD, PhD

Στρατιωτικός Ιατρός

Επιμελητής

Παθολόγος- Διαβητολόγος

Διαβητολογικό Κέντρο, Β' Παθολογική Κλινική, 417 ΝΙΜΤΣ

Νικόλαος Πανταζής PhD

Επίκουρος Καθηγητής Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής

Βιοστατιστικός

Εργαστήριο Υγιεινής, Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής,

Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Μαριάννα Παπαδοπούλου PhD

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Νευρολόγος

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Επιστημονικός Συνεργάτης Β' Νευρολογικής Κλινικής

Αττικό Νοσοκομείο- Νευροφυσιολογικό Εργαστήριο

Αθανασία Κ. Παπαζαφειροπούλου MD, Msc, PhD

Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ.

Παθολόγος- Διαβητολόγος

Α' Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο

ΓΝ Πειραιά «Τζάνειο»

Ουρανία Παπαζάχου MD

Επιμελήτρια Α'

Καρδιολόγος

ΓΝΜΑ 'ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ'

Νικόλαος Παπάνας MD, PhD

Καθηγητής

Παθολόγος- Διαβητολόγος

Υπεύθυνος Διαβητολογικού Κέντρου

Β' Παθολογική Κλινική, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Αλεξανδρούπολης

Στέφανος Παπαντωνίου MD

Διευθυντής Α' Παθολογικής Κλινικής

Παθολόγος με εξειδίκευση στον Σακχαρώδη Διαβήτη & την Ηπατολογία

Υπεύθυνος Διαβητολογικού, Ηπατολογικού & Ιατρείο Διαβητικού Ποδιού

Γενικό Νοσοκομείο Καβάλας

Άγγελος Παππάς MD

Διευθυντής Ε.Σ.Υ.

Παθολόγος- Διαβητολόγος

Διαβητολογικό Κέντρο

ΓΝ Ηρακλείου «Βενιζέλειο Πανάνειο»

Σταύρος Ι. Παππάς MD

τ. Συντονιστής Διευθυντής

Παθολόγος με εξειδίκευση στον Σακχαρώδη Διαβήτη

Πρόεδρος Ινστιτούτου Μελέτης Έρευνας και Εκπαίδευσης για τον Σακχαρώδη Διαβήτη και τα

Μεταβολικά Νοσήματα

Γ' Παθολογική Κλινική & Διαβητολογικό Κέντρο

ΓΝ Νίκαιας-Πειραιά «Άγιος Παντελεήμων»

Ιωάννης Παρίσης MD, PhD

Καθηγητής

Καρδιολόγος

Β' Καρδιολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Μονάδα Καρδιακής Ανεπάρκειας

ΠΓΝΑ «Αττικών»

Σταυρούλα Α. Πάσχου MD, PhD

Επίκουρη Καθηγήτρια Ενδοκρινολογίας

Ενδοκρινολόγος - Διαβητολόγος

Θεραπευτική Κλινική ΕΚΠΑ

Παναγιώτα Περβανίδου MD, PhD

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Παιδίατρος – Αναπτυξιολόγος

Υπεύθυνη Μονάδας Αναπτυξιακής και Συμπεριφορικής Παιδιατρικής & Ιατρείο Παιδικής Παχυσαρκίας

Α' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών

Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»

Κωνσταντίνος Πέτρου MD

Διευθυντής Ε.Σ.Υ.
Οφθαλμίατρος
Οφθαλμολογική Κλινική

Ευαγγελία Πιπέρη DDS, MSc, PhD

Επίκουρη Καθηγήτρια
Οδοντίατρος - Στοματολόγος
Κλινική Στοματολογία και Νοσοκομειακής Οδοντιατρικής, Τομέας Παθολογίας και Χειρουργικής
Στόματος, Οδοντιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Αντώνιος Πολίτης MD, PhD

Καθηγητής
Ψυχίατρος
Υπεύθυνος Μονάδας Ψυχογριατρικής, Αιγινήτειο Νοσοκομείο
Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Μαρία Πολίτου MD

Δερματολόγος Αφροδισιολόγος
Επιμελήτρια Α΄
Α΄ Πανεπιστημιακή Κλινική «Ανδρέας Συγγρός»

Αθανάσιος Δ. Πρωτογέρου MD, PhD

Καθηγητής
Παθολόγος, European Hypertension Society Specialist
Υπεύθυνος Μονάδας Καρδιαγγειακής Πρόληψης & Έρευνας
Κλινική Παθολογικής Φυσιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό

P**Λουκιανός Ραλλίδης MD, PhD**

Καθηγητής
Καρδιολόγος
Β΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική
Υπεύθυνος Μονάδος Εμφραγματιών και Υπολιπιδαιμικού Ιατρείου-
Ιατρείου πρῶιμης στεφανιαίας νόσου
ΠΓΝΑ «Αττικόν»

Αθανάσιος Ράπτης MD, PhD

Καθηγητής
Παθολόγος
Β΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική & Μονάδα Έρευνας Σακχαρώδη Διαβήτη
ΠΓΝΑ «Αττικόν»

Ελένη Ρέμπελου MD, PhD

Παθολόγος,
Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια
Ιταλικό Εθνικό Κέντρο Έρευνας, στην Πίζα, Ιταλίας
Επίκουρη Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Τούρκου, Φιλανδία

Ευάγγελος Ρίζος MD

Διευθυντής Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος – Διαβητολόγος
Β΄ Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων

Μαρία Ρουμπελάκη DPhil

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Βιολογίας και Εφαρμογών Αναγεννητικής Ιατρικής
Βιολόγος
Εργαστήριο Βιολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Σ**Γεράσιμος Σιάσος MD, MSc, PhD**

Καθηγητής
Καρδιολόγος
Γ΄ Καρδιολογική Κλινική
ΓΝΑ «Σωτηρία»
Πρύτανης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Χρήστος Σιαφαρίκας MD, MSc

Παθολόγος
ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»

Δημήτριος Σκούτας MD, MSc, PhD

Παθολόγος- Διαβητολόγος
Υπεύθυνος Παθολογικού Τομέα Κ.Α.Α. "Αναγέννηση"
Εξωτερικός Επιστημονικός Συνεργάτης Διαβητολογικού Κέντρου Π.Γ.Ν. Παπαγεωργίου Θεσσαλονίκης

Χρυσούλα Στάθη MD, MSc, PhD

Γενικός Ιατρός
VårdcentralenLinden, Katrineholm, Sweden

Γεώργιος Σ. Στεργίου MD, PhD, FRCP
Καθηγητής Παθολογίας – Υπέρτασης
Παθολόγος
Υπεύθυνος Κέντρου Υπέρτασης STRIDE-7
Γ' Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Κέντρο Υπέρτασης STRIDE-7,
ΓΝΝΘΑ «Η Σωτηρία»

T

Μαρία Τεκτονίδου MD, PhD
Καθηγήτρια
Ρευματολόγος
Υπεύθυνη Μονάδας Ρευματολογίας
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Αναστάσιος Τεντολούρης MD, MSc, PhD
Επιστημονικός συνεργάτης
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
& Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Νικόλαος Τεντολούρης MD, PhD
Καθηγητής
Παθολόγος
Διευθυντής Διαβητολογικού Κέντρου
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Στυλιανός Τίγκας MD, PhD, MRCP
Αναπληρωτής Καθηγητής Ενδοκρινολογίας
Ενδοκρινολόγος
Διευθυντής Ενδοκρινολογικής Κλινικής & Διαβητολογικού Κέντρου
Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων

Άγγελος Τόσκας MD, PhD
Διευθυντής Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Κωνσταντίνος Τούτουζας MD, PhD
Καθηγητής
Καρδιολόγος
Υπεύθυνος Μονάδας Δομικών Καρδιοπαθειών, Βαλβιδοπαθειών και Καρδιογκολογίας
ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»

Απόστολος Τσάπας MD, MSc(Oxon), PhD
Καθηγητής
Παθολόγος – Διαβητολόγος
Διευθυντής ΠΜΣ Medical Research Methodology
Διευθυντής Β' Παθολογικής Κλινικής
Διευθυντής Τομέα Παθολογίας Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
ΓΝΘ «Ιπποκράτειο»

Παναγιώτης Τσαπόγας MD, PhD
Αναπληρωτής Διευθυντής Γ' Παθολογικής Κλινικής
Ερρίκος Ντυνάν Hospital Center
Τέως Συντονιστής Διευθυντής ΕΣΥ. Γ. Ν. Κέρκυρας
Παθολόγος με εξειδίκευση στο Σακχαρώδη Διαβήτη
Υπεύθυνος Κέντρου Μεταβολισμού και Διαβήτη
Ερρίκος Ντυνάν Hospital Center

Αλέξανδρος Τσελέπης MD, PhD
Καθηγητής Βιοχημείας – Κλινικής Χημείας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Διευθυντής του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών
Σπουδών «Ιατρική Χημεία» και Διευθυντής του Ερευνητικού Κέντρου
Αθηροθρόμβωσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Δημήτριος Τσιλιγίρης MD, PhD
Επίκουρος Καθηγητής
Παθολόγος
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Κωνσταντίνος Τσιούφης MD, PhD
Καθηγητής

Καρδιολόγος
Α' Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική
Διευθυντής Α' Πανεπιστημιακής Καρδιολογικής Κλινικής
ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»
Τσώλη Μαρίνα MD, PhD
Ενδοκρινολόγος
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Φ

Βασίλης Φιλίππου MD
Διευθυντής Ε.Σ.Υ
Νεφρολόγος
Νεφρολογική Κλινική & Μονάδα Μεταμόσχευσης Νεφρού
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Γεράσιμος Φιλιππάτος MD
Καθηγητής
Καρδιολόγος
Διευθυντής Β' Καρδιολογικής Κλινικής
ΠΓΝΑ «Αττικών»

Αναστάσιος Φιλίππου PhD
Αναπληρωτής Καθηγητής
Πειραματική Φυσιολογία- Φυσιολογία της Άσκησης
Εργαστήριο Φυσιολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Χ

Παναγιώτης Χαλβασιώτης MD, PhD
Αναπληρωτής Καθηγητής
Παθολόγος- Διαβητολόγος
Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική και Μονάδα Έρευνας ΕΚΠΑ
ΠΓΝΑ «Αττικών»
Πρόεδρος Δ.Σ. ΓΝΑ «Η Ελπίς»

Ψ

Μιχαήλ Γ. Ψάλλας MD, PhD
Γενικός Αρχίατρος
Ειδικός Παθολόγος – Διαβητολόγος
Μετεκπαίδευση στην Ηπατολογία
τ. Διευθυντής Εξωτερικών Ιατρείων
424 ΓΣΝΕ

Μήνα Ψυχογιού MD, PhD
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος
Υπεύθυνη Μονάδας Λοιμώξεων Α' Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ξένοι Διδάσκοντες – Ομιλητές

Jude Edward MD, PhD
Consultant Physician - Diabetologist
Endocrinology
University of Manchester

Michae Roden MD, PhD
Professor of Medicine
Director of Department of Metabolic Diseases
Heinrich-Heine University Dusseldorf, Germany

Ioannis Petropoulos OD MSc PhD
Assistant Professor of Research in Medicine
Weill Cornell Medicine-Qatar

Aristidis Veves MD, DSc
Rongxiang Xu, MD, Professor of Surgery, Harvard Medical School,
Director, The Rongxiang Xu, MD, Center for Regenerative Therapeutics,
Research Director, Joslin-Beth Israel Deaconess Foot Center,
Beth Israel Deaconess Medical Center.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

ECTS: 30

Ωράριο: Δευτέρα και Τετάρτη, Ώρες 15:00–19:00 και 15:00–20:00 (αναλόγως αριθμού μαθημάτων)

Εξέταση: Γραπτή (ερωτηματολόγιο απαντήσεων πολλαπλής επιλογής)

Ημερομηνία: **13-01-2025 έως 31-01-2025**

Μεταβολισμός

ECTS: 3

Σκοπός του 1^{ου} μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές τις βασικές γνώσεις σε θέματα που αφορούν τον μεταβολισμό των υδατανθράκων, των λιπών και των πρωτεϊνών. Η εξοικείωση με τις βασικές αρχές της γλυκόλυσης, της γλυκονογένεσης, της γλυκογονόλυσης, της γλυκογονογένεσης, της σύνθεσης και του καταβολισμού των πρωτεϊνών, καθώς και της βιοσύνθεσης και μεταβολισμού των λιπών αποτελούν τα θεμέλια για την κατανόηση των παθοφυσιολογικών μηχανισμών που οδηγούν στον σακχαρώδη διαβήτη και τα συναφή μεταβολικά νοσήματα.

16-09-2024

Μεταβολισμός Υδατανθράκων- Ομοιοστασία γλυκόζης

Πέψη και απορρόφηση υδατανθράκων. Μεταγευματική γλυκόζη αίματος

Μεταβολισμός γλυκονόου: γλυκογονόλυση, γλυκογονογένεση

Πέψη και απορρόφηση πρωτεϊνών

Πρωτεϊνοσύνθεση. Καταβολισμός πρωτεϊνών

18-09-2024

Βιοσύνθεση λιπαρών οξέων. Επίδραση ελεύθερων λιπαρών οξέων στον μεταβολισμό της γλυκόζης

Μεταβολισμός λιπαρών οξέων

Μεταβολισμός τριακυλογλυκερολών

Μεταβολισμός χοληστερόλης

Μεταγευματική λιπαμία. Λιποπρωτεΐνες πλάσματος

23-09-2024

Μελέτες μεταβολισμού in vivo στον άνθρωπο

Αμινοξέα, Λιπίδια: ταξινόμηση

Γλυκόλυση

Κύκλος του κιτρικού οξέος. Οξειδωτική φωσφορυλίωση

25-09-2024

Παραγωγή προϊόντων τελικής γλυκοζυλίωσης (AGEs)

Οξειδωτική καταπόνηση των κυττάρων

Γλυκονογένεση

Οδός των πολυολών. Οδός εξοζαμίνης

Φυσιολογία – Παθοφυσιολογία σακχαρώδους διαβήτη και παχυσαρκίας

ECTS:12

Σκοπός του 2^{ου} μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές τις γνώσεις σχετικά με την ορμονική ρύθμιση του μεταβολισμού της γλυκόζης, τον ρόλο του κεντρικού νευρικού συστήματος και του γαστρεντερικού συστήματος, καθώς και στοιχειώδεις έννοιες του βασικού μεταβολισμού και της ενεργειακής ισορροπίας. Θα εμβαθύνουν στις αρχικές γνώσεις που απέκτησαν στα προπτυχιακά μαθήματα σχετικά με τους παθοφυσιολογικούς μηχανισμούς που προκαλούν τους διάφορους τύπους σακχαρώδους διαβήτη, την παχυσαρκία και τα συναφή μεταβολικά νοσήματα.

07-10-2024

Φυσιολογική ανατομική παγκρέατος – Ρύθμιση παγκρεατικής έκκρισης

Ινσουλίνη

Φυσιολογικές επιδράσεις της ινσουλίνης στον μεταβολισμό υδατανθράκων, λιπών και πρωτεϊνών

Γλυκαγόνη

09-10-2024
Άλλες ορμόνες που επηρεάζουν τον μεταβολισμό της γλυκόζης
Ο ρόλος του ΚΝΣ στον μεταβολισμό της γλυκόζης
Ρύθμιση γλυκόζης αίματος
Ενεργειακή ισορροπία. Βασικός μεταβολισμός. Ενέργεια που περιέχεται στις τροφές. Ημερήσιες διατροφικές ανάγκες
Εντεροηπατικός κύκλος.Ινκρετίνες. Ο ρόλος του γαστρεντερικού συστήματος στον μεταβολισμό της γλυκόζης
14-10-2024
Ταξινόμηση σακχαρώδους διαβήτη. Προδιαβήτης
Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη τύπου 1
Παθογένεια μονογονιδιακών μορφών σακχαρώδους διαβήτη (MODY)
16-10-2024
Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη τύπου 2: δυσλειτουργία β κυττάρου
Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη τύπου 2: ινσουλινοαντίσταση
Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη τύπου 2: γενετικοί παράγοντες, παχυσαρκία
Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη τύπου 2: ο ρόλος του νεφρού
21-10-2024
Παθογένεια δευτεροπαθούς σακχαρώδους διαβήτη
Εντερικό μικροβίωμα και σακχαρώδης διαβήτης
Παθογένεια συνδρόμου πολυκυστικών ωοθηκών: υπερινσουλιναμία, αντίσταση στην ινσουλίνη
23-10-2024
Ο λιπώδης ιστός ως ενδοκρινές όργανο. Λιποδυστροφίες
Παθογένεια μη αλκοολικής λιπώδους νόσου ήπατος και συσχέτιση με σακχαρώδη διαβήτη
Διαταραχές λιπιδίων στον σακχαρώδη διαβήτη
Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη κύησης
30-10-2024
Φυσιολογία της άσκησης
Φάρμακα και νόσοι που οδηγούν στην παχυσαρκία
Γενετικά σύνδρομα και σακχαρώδης διαβήτης
04-11-2024
Νευροορμονικοί μηχανισμοί πείνας και κορεσμού
Γενετική της παχυσαρκίας
Ορμονοεκκριτικοί όγκοι παγκρέατος: ινσουλίνωμα
Ορμονοεκκριτικοί όγκοι παγκρέατος: γλυκαγόνωμα, σωματοστατίνωμα

Διαγνωστικά κριτήρια – Κλινική εικόνα

ECTS:5

Σκοπός του 3^{ου} μαθήματος είναι να εκπαιδευτούν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές στην αναγνώριση και αντιμετώπιση των υπογλυκαιμικών επεισοδίων, καθώς και στη διάγνωση της παχυσαρκίας και του μεταβολικού συνδρόμου. Θα αποκτήσουν απαραίτητες γνώσεις για τη διάγνωση των διαφόρων τύπων σακχαρώδους διαβήτη από τα απλά διαγνωστικά κριτήρια στον γενικό πληθυσμό μέχρι τις πιο εξειδικευμένες διαγνωστικές εξετάσεις.

18-11-2024

Ιστορία σακχαρώδους διαβήτη

Επιδημιολογία σακχαρώδους διαβήτη τύπου 1, τύπου 2, LADA, MODY

Διαγνωστικά κριτήρια σακχαρώδους διαβήτη

Προσυμπτωματικός έλεγχος για διαταραχές του μεταβολισμού της γλυκόζης: ενδείξεις

20-11-2024

Διαγνωστικές εξετάσεις στον σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1

Διάγνωση άλλων τύπων διαβήτη: LADA, MODY

Διαγνωστικά κριτήρια σακχαρώδους διαβήτη κήσης

Μέθοδοι μέτρησης ινσουλινοαντίστασης

25-11-2024

Κλινική εικόνα σακχαρώδους διαβήτη

Συνυπάρχουσα αυτοανοσία στον σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1

Κλινική εκτίμηση παχυσαρκίας

Λήψη ιστορικού σε παχύσαρκους ασθενείς

27-11-2024

Αξιοπιστία HbA1c σε διάφορες κλινικές καταστάσεις

Ποιότητα ζωής ασθενών με σακχαρώδη διαβήτη. Ποιότητα ζωής παχύσαρκων ασθενών

Υπογλυκαιμία σε ειδικές περιπτώσεις. Υπογλυκαιμία και καρδιαγγειακός κίνδυνος

Υπογλυκαιμία: κλινική εικόνα, μηχανισμοί αντιρρόπηση- Αντιμετώπιση υπογλυκαιμίας

02-12-2024

Παθήσεις που σχετίζονται με την παχυσαρκία

Επιδημιολογία της παχυσαρκίας

Μεταβολικό σύνδρομο

Παχυσαρκία και αποφρακτική υπνική άπνοια

Θεραπευτική αντιμετώπιση σακχαρώδους διαβήτη και παχυσαρκίας Α'

ECTS:10

Σκοπός του 4^{ου} μαθήματος είναι να εμβαθύνουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές στις αρχικές γνώσεις για τον μηχανισμό δράσης, τις ανεπιθύμητες ενέργειες, τις ενδείξεις και αντενδείξεις των αντιδιαβητικών, υπολιπιδαιμικών και αντιϋπερτασικών φαρμάκων, καθώς και των φαρμάκων κατά της παχυσαρκίας. Θα εκπαιδευτούν στα σχήματα ινσουλινοθεραπείας και στην αντλία ινσουλίνης, ενώ θα εξοικειωθούν με τις χειρουργικές τεχνικές αντιμετώπισης του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας.

11-12-2024

Συμπεριφορικές παρεμβάσεις: υγιεινή διατροφή

Γλυκαιμικός δείκτης και γλυκαιμικό φορτίο. Ο ρόλος των ολιγοθερμιδικών και γλυκαντικών υλών στο διαβήτη

Ολιγοθερμιδικές και ειδικές δίαιτες

Διατροφικές Στρατηγικές για την βελτίωση των μεταβολικών δεικτών

16-12-2024

Πρόβλεψη και πρόληψη σακχαρώδους διαβήτη και παχυσαρκίας

Αλλαγή τρόπου ζωής: φυσική άσκηση

Αντιμετώπιση προδιαβήτη. Ενδείξεις αντιϋπεργλυκαιμικής αγωγής

Αλλαγή τρόπου ζωής: διακοπή καπνίσματος

18-12-2024

Διγουανίδια: μετφορμίνη

Θειαζολιδινεδιόνες; πιογλιταζόνη

Αναστολείς DPP4 υποδοχέων

Αναστολείς α- γλυκοσιδασών: ακαρβόζη. Μεγλιτινίδες

Σουλφονουρίες

08-01-2025

Αναστολείς SGLT2

Ινσουλίνες: ταξινόμηση, φαρμακοκινητική

Νεότερες θεραπείες στον σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2

Ανάλογα GLP-1

ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

Ωράριο: Δευτέρα και Τετάρτη, Ώρες 15:00–19:00 και 15:00–20:00 (αναλόγως αριθμού μαθημάτων)

Εξέταση: Γραπτή (ερωτηματολόγιο απαντήσεων πολλαπλής επιλογής)
 Ημερομηνία: 26-05-2025 έως 13-06-2025

Θεραπευτική αντιμετώπιση σακχαρώδους διαβήτη και παχυσαρκίας Β΄

ECTS: 10

Σκοπός του 4^{ου} μαθήματος είναι να εμβαθύνουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές στις αρχικές γνώσεις για τον μηχανισμό δράσης, τις ανεπιθύμητες ενέργειες, τις ενδείξεις και αντενδείξεις των αντιδιαβητικών, υπολιπιδαιμικών και αντιυπερτασικών φαρμάκων, καθώς και των φαρμάκων κατά της παχυσαρκίας. Θα εκπαιδευτούν στα σχήματα ινσουλινοθεραπείας και στην αντλία ινσουλίνης, ενώ θα εξοικειωθούν με τις χειρουργικές τεχνικές αντιμετώπισης του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας.

03-02-2025

Αντιμετώπιση διαβήτη κύησης, διαβήτη τύπου 1 στην κύηση και διαβήτη τύπου 2 στην κύηση
 Παρακολούθηση ασθενούς με σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1 ή τύπου 2 πριν, κατά τη διάρ-κεια και μετά την κύηση. Παρακολούθηση ασθενούς με διαβήτη κύησης
 Αντιυπερτασική θεραπεία στην κύηση

05-02-2025

Υπέρταση και σακχαρώδης διαβήτης
 Αντιυπερταστικά φάρμακα
 Αντιυπερτασική θεραπεία στον προδιαβήτη
 Αντιυπερτασική θεραπεία στον σακχαρώδη διαβήτη: στόχοι

10-02-2025

Αντιαμοπεταλιακά στον σακχαρώδη διαβήτη: ενδείξεις, αντενδείξεις, ανεπιθύμητες ενέργειες μηχανισμός δράσης, ανεπιθύμητες ενέργειες, δευτερογενής πρόληψη
 Αντιαμοπεταλιακά στον σακχαρώδη διαβήτη: πρωτογενής πρόληψη και περιστατικά
 Ανθεκτική υπέρταση σε άτομο με σακχαρώδη διαβήτη
 Αντιμετώπιση αρτηριακής υπέρτασης στον ηλικιωμένο ασθενή

12-02-2025

Παθοφυσιολογία Δυσλιπιδαιμιών – Πρωτοπαθείς Δυσλιπιδαιμίες
 Υπολιπιδαιμική θεραπεία στον σακχαρώδη διαβήτη
 Στατίνες: φαρμακολογία, διαβητογόνος δράση, θεραπευτική, πλειοτροπικές δράσεις, δυσανεξία
 Εζετιμίμπη. Ρητίνες δέσμησης χολικών οξέων

Διδάσκοντες: Ε. Λυμπερόπουλος, Ε. Ρίζος

17-02-2025

Φιβράτες, ω3-λιπαρά οξέα. Νικοτινικό οξύ
 Υπολιπιδαιμική αγωγή σε διαβητικούς ασθενείς με νεφρική νόσο
 Βιολογικοί παράγοντες: αναστολείς PCSK9
 Αναδυόμενες θεραπείες για την αποτελεσματική μείωση των επιπέδων της Lp(a)
 Αντιμετώπιση δυσλιπιδαιμίας στον ηλικιωμένο ασθενή

19-02-2025

Διαχείριση σακχαρώδους διαβήτη στην ΠΦΥ
 Αντιμετώπιση παχυσαρκίας σε παιδιά και εφήβους
 Ινσουλινοθεραπεία στον ασθενή με νοσογόνο παχυσαρκία
 Φαρμακευτική αντιμετώπιση παχυσαρκίας: πρόσφατο παρελθόν, παρόν και μέλλον
 Εργοσπιρομετρία (καρδιοαναπνευστική δοκιμασία κόπωσης) σε άτομα με σακχαρώδη διαβήτη και παχυσαρκία

24-02-2025
Χειρουργική αντιμετώπιση της παχυσαρκίας. Επιδράσεις βαριατρικών επεμβάσεων στον γλυκαιμικό έλεγχο. Χειρουργική αντιμετώπιση σακχαρώδους διαβήτη
Επιμήκης γαστρεκτομή. Γαστρική παράκαμψη κατά Roux-en-Y
Περιεγχειρητική διαχείριση του ασθενούς με σακχαρώδη διαβήτη
Σακχαρώδης διαβήτης και οξεία νόσος στον μη νοσηλευόμενο ασθενή

26-02-2025
Διαχείριση του σακχαρώδους διαβήτη στον νοσηλευόμενο ασθενή
Ο ασθενής με σακχαρώδη διαβήτη στη ΜΕΘ
Παγκρεατογενής σακχαρώδης διαβήτης
Ο σακχαρώδης διαβήτης στο νοσηλευόμενο ασθενή υπό αγωγή με κορτικοστεροειδή

05-03-2025
Νοσήματα του συνδετικού ιστού και σακχαρώδης διαβήτης
Μεταμόσχευση νεφρού
Μεταμόσχευση παγκρέατος
Σακχαρώδης διαβήτης και κακοήθειες
Παρακολούθηση μεταμοσχευμένων ασθενών και αντιμετώπιση των παθολογικών τους προβλημάτων

Επιπλοκές σακχαρώδους διαβήτη ECTS:20

Σκοπός του 5^{ου} μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές με την παθογένεια, την διάγνωση και την πρόληψη των οξέων και χρόνιων επιπλοκών του σακχαρώδους διαβήτη, καθώς και με την παρακολούθηση και αντιμετώπισή τους. Θα εκπαιδευτούν στην αναγνώριση και στην αντιμετώπιση συχνών νοσημάτων που συνυπάρχουν, καθώς και ασυνήθιστων νόσων που εμφανίζονται, σε άτομα με σακχαρώδη διαβήτη.

24-03-2025
Διαβητική κετοξέωση
Υπερωσμωτική μη κετωτική υπεργλυκαιμία
Γαλακτική οξέωση
Υπεργλυκαιμία, μικροαγγειοπαθητικές και μακροαγγειοπαθητικές επιπλοκές

26-03-2025
Παθογένεια μικροαγγειοπαθητικών επιπλοκών
Διαβητική αμφιβληστροειδοπάθεια
Οφθαλμός και σακχαρώδης διαβήτης
Αντιμετώπιση διαβητικής αμφιβληστροειδοπάθειας από την πλευρά του οφθαλμίατρου

31-03-2025
Διαβητική νεφροπάθεια: κλινική εικόνα, επιδημιολογία, παθολογοανατομική σταδιοποίηση
Διαβητική νεφροπάθεια: διαγνωστική προσπέλαση
Διαβητική νεφροπάθεια και σπειραματοπάθειες μη διαβητικής αιτιολογίας
Αντιυπερτασική αγωγή σε διαβητικούς ασθενείς με νεφρική νόσο

02-04-2025
Αντιδιαβητική αγωγή σε άτομα με σακχαρώδη διαβήτη και νεφρική νόσο
Παχυσαρκία και νεφρική νόσο
Αντιμετώπιση νεφρικής νόσου και τελικού σταδίου νεφρικής νόσου από την πλευρά του νεφρολόγου
Παθογένεια μακροαγγειοπαθητικών επιπλοκών

07-04-2025
Διαβητική νευροπάθεια: παθοφυσιολογία, ταξινόμηση, διαφοροδιάγνωση, θεραπεία

Νευροπάθεια του αυτόνομου νευρικού συστήματος
Συμμετρική αισθητικοκινητική νευροπάθεια
Η διαβητική νευροπάθεια από την πλευρά του νευρολόγου

09-04-2025
CCM για τη διάγνωση της διαβητικής νευροπάθειας
Newer treatment for diabetic neuropathy
Υπεργλυκαμία και ενδοθηλιακή δυσλειτουργία
Υπεργλυκαμία και αθηρωμάτωση
Συνολική εκτίμηση καρδιαγγειακού κινδύνου στον γενικό πληθυσμό (SCORE) και καρδιαγγειακός κίνδυνος σε ασθενείς με διαβήτη

28-04-2025
Καρδιολογικός έλεγχος σε ασυμπτωματικούς άτομα με διαβήτη
Στεφανιαία νόσος σε άτομα με διαβήτη
Οξύ στεφανιαίο σύνδρομο σε άτομα με διαβήτη. Ρύθμιση σακχάρου
Εισαγωγή στην καρδιακή ανεπάρκεια
Καρδιακή ανεπάρκεια σε άτομα με διαβήτη

30-04-2025
Καρδιαγγειακός κίνδυνος και αντιυπεργλυκαιμικά φάρμακα: μετφορμίνη, σουλφονουρίες, ινσουλίνη
Καρδιαγγειακός κίνδυνος και αντιυπεργλυκαιμικά φάρμακα: πιογλιταζόνη
Καρδιαγγειακός κίνδυνος και αντιυπεργλυκαιμικά φάρμακα: αναστολείς DPP4, ανάλογα GLP-1
Καρδιαγγειακός κίνδυνος και αντιυπεργλυκαιμικά φάρμακα: αναστολείς SGLT2

05-05-2025
Σακχαρώδης διαβήτης και άνοια
Οξύ AEE στον ασθενή με διαβήτη
Αγγειοεγκεφαλική νόσος σε ασθενείς με διαβήτη
Σακχαρώδης διαβήτης και κατάθλιψη

Διδάσκοντες: Α. Πολίτης, Σ. Βασιλοπούλου, Λ. Παλαιοδήμου, Γ. Γεωργαντόπουλος

07-05-2025
Περιφερική αρτηριακή νόσος σε ασθενείς με διαβήτη
Μέθοδοι ανίχνευσης μειωμένης αιμάτωσης των κάτω άκρων
Κρίσιμη ισχαιμία άκρου
Αγγειοχειρουργική αντιμετώπιση περιφερικής αγγειοπάθειας
Newer treatment for diabetic vascular disease

12-05-2025
Διαβητικό πόδι: ορισμός, παθοφυσιολογία, πολυπαραγοντική προσέγγιση
Καθαρισμός υπερκερατώσεων και ελκών
Επούλωση στον σακχαρώδη διαβήτη

14-05-2025
Λοιμώξεις διαβητικού ποδιού
Αντιμετώπιση λοιμώξεων διαβητικού ποδιού
Οστεομυελίτιδα στο διαβητικό πόδι
Νεότερες θεραπείες στο διαβητικό πόδι

19-05-2025

Ο ρόλος του ποδολόγου - ποδοθεραπευτή στην αντιμετώπιση του διαβητικού ποδιού.

Επιθέματα επούλωσης στο διαβητικό πόδι.

Ο ρόλος του ορθωτιστή στο διαβητικό πόδι. Ειδικά υποδήματα.

Charcot foot

21-05-2025

Ειδικές και απειλητικές λοιμώξεις που εμφανίζονται σε ασθενείς με διαβήτη

COVID19 και σακχαρώδης διαβήτης

Ανοσοκαταστολή στον ασθενή με σακχαρώδη διαβήτη

Σακχαρώδης διαβήτης και δερματικές εκδηλώσεις

Σακχαρώδης διαβήτης και στοματική υγεία

ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄

Μεθοδολογία έρευνας

ECTS:10

Το 6^ο μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις για τα **πειραματικά μοντέλα** διαβήτη και παχυσαρκίας, καθώς και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται συχνά στην **κλινική και εργαστηριακή έρευνα** για τον διαβήτη και την παχυσαρκία. Περιλαμβάνει επίσης εκπαίδευση στις **βασικές αρχές στατιστικής** και στο SPSS και πρακτική εκπαίδευση στις υπάρχουσες μεθόδους σε Εργαστήρια του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στα πλαίσια της πρακτικής εκπαίδευσης οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα εξοικειωθούν με εργαστηριακές τεχνικές που χρησιμοποιούνται στην κλινική έρευνα. Θα αποκτήσουν βασικές γνώσεις για την πραγματοποίηση έρευνας με πειραματόζωα.

Σεμινάριο: Βασικές αρχές Στατιστικής

16-09-2025

Βασικές έννοιες της Στατιστικής

Περιγραφή δεδομένων

Άσκηση: Εισαγωγή στα στατιστικά πακέτα και τη χρήση τους (Αίθουσα Πολυμέσων)

18-09-2025

Ανάλυση ποσοτικών δεδομένων

T-test και εισαγωγή στην απλή και πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση (*multiplelinearregression*)

Άσκηση: ανάλυση ποσοτικών δεδομένων σε Η/Υ (Αίθουσα Πολυμέσων)

23-09-2025

Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων

Έλεγχος χ^2 και μοντέλα λογαριθμιστικής εξάρτησης (*logisticregression*)

Άσκηση: ανάλυση ποιοτικών δεδομένων σε Η/Υ (Αίθουσα Πολυμέσων)

25-09-2025

Μοντέλα εξάρτησης/παλινδρόμησης με πολλές ανεξάρτητες μεταβλητές

Ερμηνεία αποτελεσμάτων στατιστικής ανάλυσης

30-09-2025

Εισαγωγή στη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας στις Επιστήμες Υγείας. Οι θεσμικές και δεοντολογικές διαστάσεις κατά την εκτέλεση και την παρουσίαση μίας έρευνας

Επιδημιολογική έρευνα: μελέτες επιπολασμού, αναδρομικές μελέτες, προοπτικές μελέτες

Τεχνικές οικονομικής αξιολόγησης στον χώρο της Υγείας

Κλινικές δοκιμές: σχεδιασμός και ανάλυση

02-10-2025

Έρευνες επισκόπησης. Μετα-ανάλυση.

Δημοσιεύσεις: διαδικασία και δεοντολογία για τον συγγραφέα, τους κριτές και τους αναγνώστες.

Τεχνικές και προσεγγίσεις στην παρουσίαση των ερευνητικών δεδομένων.

Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Χρήση προγραμμάτων Η/Υ.

Από την έρευνα στην κλινική πράξη

Οδηγίες συγγραφής περιλήψεων/ παρουσιάσεων

Οδηγίες συγγραφής ερευνητικών μελετών/ ανασκοπήσεων

07-10-2025

Σεμινάριο: Βιοηθικής

Βιοηθική

Βιοηθική και ζώα που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς

Good clinical practice

Σεμινάριο: Τεχνολογία τροφίμων. Επιδράσεις σε μεταβολικές παραμέτρους

Χημεία Υδατανθράκων. Άμυλο. Τροποποιημένα άμυλα και ρόλος τους στην ανάπτυξη νέων προϊόντων

Μηχανική σχεδιασμού τροφίμων: επίδραση της επεξεργασίας στην ανάπτυξη συγκεκριμέ-νων ιδιοτήτων τροφίμων

Σεμινάριο: Η τρέχουσα έρευνα για τον σακχαρώδη διαβήτη**09-10-2025**

Μεταμόσχευση βλαστοκυττάρων

Ανάλυση γονιδιώματος στον σακχαρώδη διαβήτη

Ο δρόμος προς το τεχνητό πάγκρεας - Συστήματα συνεχούς έγχυσης ινσουλίνης κλειστού κυκλώματος (closed-loop insulin delivery systems)

Νεότερα στην κλασική ινσουλινοθεραπεία: Έξυπνες πένες ινσουλίνης (smart insulin pens)

Updates in diabetic wound healing

Σεμινάριο: Οικονομικά της Υγείας: παχυσαρκία, διαβήτης και επιπλοκές**14-10-2025**

Η παχυσαρκία και ο σακχαρώδης διαβήτης ως παράγοντες επιβάρυνσης της δαπάνης υγείας

Διερευνώντας τη σχέση κόστους-οφέλους των στρατηγικών αντιμετώπισης του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας: εμπειρικά δεδομένα

Τεκμηριωμένη πολιτική δημόσιας υγείας: η παχυσαρκία και ο σακχαρώδης διαβήτης ως προτεραιότητες

Πρακτική εκπαίδευση στα ερευνητικά εργαστήρια του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών**Σκοπός** της παρακολούθησης των εργαστηρίων είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με εργαστηριακές τεχνικές που χρησιμοποιούνται στη βασική έρευνα και με πειραματικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται στην κλινική έρευνα. Επιπλέον, θα αποκτήσουν βασικές γνώσεις για την πραγματοποίηση έρευνας με πειραματόζωα.**Εκπαίδευση στο Εργαστήριο Πειραματικής Φαρμακολογίας****16-10-2025**

Επίδειξη εργαστηριακών πειραματικών τεχνικών: ενζυμική ανοσοπροσρόφηση (ELISA), ανοσοαποτύπωση (Westernblot), τεχνική Lumipex

Επίδειξη πειραματικού μοντέλου απομονωθείσας καρδιάς

Επίδειξη *in vivo* μοντέλου εμφράγματος μυοκαρδίου με απολίπωση αριστερής στεφανιαίας αρτηρίας**Ωράριο:**

Πρωινό (κατόπιν προ-συνεννόησης)

Η παρακολούθηση θα γίνει σε ομάδες φοιτητών

Εκπαίδευση στο Διαβητολογικό Εργαστήριο της Α΄ Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Προσπέλαση της αρτηριακής βλάβης: ταχύτητα σφυγμικού κύματος (PWV), ροοεξαρτώμενη αγγειοδιαστολή (FMD)

Εκτίμηση της περιφερικής νευροπάθειας: δείκτης ευρημάτων νευροπάθειας (NDS), έλεγχος παλλαισθησίας (VPT), μέτρηση ταχύτητας αγωγής γαστροκνημίου νεύρου (NC-Stat®)

Εκτίμηση της νευροπάθειας του αυτόνομου νευρικού συστήματος: δοκιμασίες Ewing-Clarke, μέτρηση ευαισθησίας τασεούποδοχέων (BRS)

Δείκτες περιφερικής αρτηριοπάθειας: σφυροβραχιόνιος δείκτης (ABI), δείκτης δακτυλικών πιέσεων (TBI), διαδερμική τάση οξυγόνου (TcPO₂)

Εκτίμηση της διαβητικής αμφιβληστροειδοπάθειας: κάμερα βυθού

Μέθοδοι αξιολόγησης του μεταβολισμού: ανάλυση σωματικής σύστασης με βιοηλεκτρική εμπέδηση (BIA), μέτρηση σπλαχνικού λίπους, έμμεση θερμιδομετρία, μέτρηση ενεργειακής δαπάνης στη φυσική δραστηριότητα (ActiHeart)

Εκπαίδευση στο Εργαστήριο

Χρήση πελματογραφήματος

Επίδειξη υλικών και κατασκευής ορθοτικών πελμάτων και υποδημάτων (CRO Walker, μπότων και διαφόρων υποδημάτων στοκ, modular, custom made)

Πρακτική εξάσκηση: τακτικά εξωτερικά διαβητολογικά ιατρεία, ιατρεία διαβητικού ποδιού, ιατρεία παχυσαρκίας ECTS:20

Σκοπός του 7^{ου} μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές την κλινική εμπειρία διαχείρισης ατόμων με σακχαρώδη διαβήτη και παχυσαρκία, παρακολουθώντας και αντιμετωπίζοντας οι ίδιοι ασθενείς υπό την επίβλεψη των Υπευθύνων των Ιατρείων.

Ωράριο: Πρωινό (κατόπιν προ-συνεννόησης)

Η παρακολούθηση θα γίνει με εκ περιτροπής τοποθέτηση (rotation) και σε ομάδες φοιτητών

Πρακτική εξάσκηση: τακτικά εξωτερικά διαβητολογικά ιατρεία, ιατρεία διαβητικού ποδιού, ιατρεία παχυσαρκία

Παρακολούθηση τακτικών εξωτερικών διαβητολογικών ιατρείων, ιατρείων διαβητικού ποδιού και ιατρείων παχυσαρκίας-μεταβολικών νοσημάτων, συνολικής διάρκειας 14 εβδομάδων, σε πιστοποιημένα από το Υπουργείο Υγείας ιατρεία νοσηλευτικών ιδρυμάτων της Αττικής.

ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄**Διπλωματική εργασία****ECTS: 30**

Σκοπός του 8^{ου} μαθήματος είναι η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας υπό την καθοδήγηση του Επιβλέποντος Καθηγητή. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής θα εμβαθύνει τις γνώσεις του σε συγκεκριμένο πεδίο σχετικό με τον σακχαρώδη διαβήτη ή την παχυσαρκία.

Διπλωματική εργασία

Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να συγγράψει διπλωματική εργασία (ερευνητική εργασία, ανασκόπηση της βιβλιογραφίας ή μετα-ανάλυση) σε θέμα που άπτεται του ευρύτερου πεδίου του σακχαρώδους διαβήτη ή της παχυσαρκίας.